

Voorbij de
lineaire korte keten

Naar voedende systemen in de stad

Wat we eten wordt voor een groot deel bepaald door wat we tegenkomen in onze omgeving, onze voedselomgeving dus.

We kennen nu bijna geen ander beeld dan de supermarkt om ons eten te halen. Heel gemakkelijk, bijna 24/7. Achter deze glanzende wereld met haar krachtige, geschakelde logistiek is alleen ook het zicht op de bron van ons eten verdwenen.

In de korte keten weten we weer waar ons eten vandaan komt. Het geeft een goed gevoel omdat je zelf iets kan ondernemen. Toch zou ik de blik op de korte keten nog wat willen verruimen.

Als we de korte keten blijven benaderen als een boer-burger markt, dan blijft de economie en de focus op geld verdienen in ons voedselsysteem centraal staan. We blijven dan binnen het frame van onze huidige economie. En die heeft ons gebracht waar we nu zijn met de aarde.

Ik zoek dus naar een fundamentele verandering. Ons eten is daarin zowel doel als middel, want eten brengt ons lichaam direct in verbinding met de aarde. Dit is een fysieke werkelijkheid, die we niet kunnen veranderen, we zijn allemaal onderdeel van die ene aarde en haar kringlopen. De economie en de organisatie daarvan zijn door mensen bedacht en kunnen we dus wél herzien.

In ons huidige lineaire systeem zie ik boer en burger tegenover elkaar aan

het eind van de keten staan. Als we de keten kunnen ombuigen tot een cirkel dan staan boer en burger naast elkaar in deze cirkel. In het midden van deze cirkel ligt dan voor beiden de vraag hoe we sámen gezond voedsel op een goede manier willen organiseren. In deze circulaire blik staat niet het geld centraal, maar het voedsel.

In de stad zelf gaat het niet alleen om directe afzet van boeren naar burgers, maar ook om de voedselomgeving: de stad zelf. Hoe zou een stad eruit zien die onze basisbehoeften in het leven ondersteunt? Hoe kunnen we onze economische en sociale systemen zó organiseren dat we hierin voorzien? Dat is vrij eenvoudig: mensen leven langer, gelukkiger en gezonder in een omgeving die groen is, waar mensen elkaar ontmoeten, betekenis hebben voor elkaar. Dit is zowel in de wetenschap als in de praktijk terug te vinden. Als ik mensen op straatspreek dan vertellen ze over hun behoefte aan groen. Ze vinden het leuk als je ergens een bietje of een ui kan kopen die zo van het land komt. Veel mensen beschrijven me hoe rustig ze worden van een beetje wroeten in de (moes)tuin. Dit gaat door alle bevolkingsgroepen heen. Ook beschrijven mensen hoe belangrijk het sociale aspect van voedsel voor ze is: samen eten, elkaar ontmoeten in een buurttuin, een pannetje soep brengen bij een zieke buur.

Een gezonde voedselomgeving is dus een groene eetbare stad waar ruimte is voor ontmoeting en participatie. Waar de woonomgeving het mogelijk maakt elkaar te kennen en naar elkaar om te kijken. Dit vind ik een integrale ontwerpogave voor de stad zelf maar ook voor de korte keten. Het begin hiervan zie ik al ontstaan, bijvoorbeeld CSA

(community supported agriculture) of de Herenboeren (zie pag. 12).

Geen winkels als vindplek voor voedsel of strakke ondernemers, maar gemeenschapsplekken waar je groente uit de regio kan plukken of afhalen. Niet bedoeld om geld te verdienen maar om verbinding te maken: met de plek en met elkaar. Mooie voorbeelden hiervan zijn Lekkernassuh en de Spinozahof in Den Haag. Deze potentie in de stad zou veel sneller kunnen groeien als we bestaande gemeenschappen meer gaan betrekken bij de voedseltransitie. Bijvoorbeeld als de energiecoöperatie ook lokaal voedsel zou gaan regelen voor de leden. Als gemeentelijk beleid deze voedende structuren op waarde zou schatten.

De omgebogen korte keten is een begin en een eindpunt: als je een klein afhaalpunt voor lokaal voedsel start, dan ontstaat er een gemeenschap, die bijvoorbeeld samen de buurt vergroenen, maar het werkt ook andersom – elk groepje mensen kan het begin zijn van deze circulaire stad.

lekkernassuh.org

lusthofxl.nl

Liane Lankreijer is actief betrokken bij de voedseltransitie als lid van het kernteam van Voedsel Anders, Voedsel families Zuid-Holland en het landelijke transitielab 'Voor de Oogst van Morgen'. Vanuit haar besef dat alles één groot geheel is, noemt ze zich sjamaan. natuurlijkijnjekracht.nl

